

r talte til Eva
den i hende.
i at høre det,
jo ikke med
ar man først
plantet. Men
et syndefald.
et. Syndefald-
g så derefter
efter æbler,
vi alle går og
er at handle,
ar dig selv at
je år siden på
nnesker er, i
med. For no-
tæt på Jesus,
geliet. I hvert
se, at de blev
rg, og så står
hen tvivlede
g står der så,
vivler kan gå
et er ikke sa-
nne sammen
n. Forkynde,
kyndelsen af
åb til grav, til
: en Evas dat-

venser af syn-
et magten fra
on og lidelse.
tiske opgaver
virkninger på
ig i dag truer

1. Hvad er kristendom?

også vores fysiske miljø med forureningen. Forstanden gør os *fremmede* for naturen og får os derfor til at misbruge og ødelægge naturen. Naturen er for den kun dødt stof, som vi uden begrænsninger kan anvende, som vi har lyst. Forstanden får os til at se en blomst som en art eller et eksemplar og ikke i al sin skønhed som det levende Guds under, som den er. Blomsten bliver et objekt, og den naturlige forbundethed mellem mennesket og naturen går tabt. Naturen bliver en ting. Forstanden kan ikke undre sig, og den kan ikke anerkende noget uden for sig selv. Det gælder også menneskekroppen, som ikke er dens eget værk. Den kan ikke være stille sammen med blomsten, kan ikke se, hvordan blomsten hviler i sig selv og udtrykker en større sammenhæng. Forstanden kan ikke anerkende, at naturen har en berettigelse i sig selv. Forstanden fastholder splittelsen mellem subjektet og objektet og kan ikke se, at de har nogen indbyrdes sammenhæng. Alt bliver således til objekter for subjektet, for forstanden. Forstanden splitter også mennesket i adskilte usammenhængende dele. Forstanden er meget lidt 'rummelig', også når det gælder *de ting, vi oplever i livet*. Naturen, Gud, menneskelige relationer, det åndelige er alle uden for forstandens rækkevidde, og derfor har de ikke nogen eksistens eller værdi. De er kun *objekter*, som står til rådighed. Vi er så at sige blevet forført: Vi opdagede, hvilke enorme goder forstanden kunne bringe os – og endte derfor i en urealistisk overdreven tro på forstanden. Forstanden fortæller mig, at *andre* mennesker er fjender og konkurrenter, og at de er ude efter det samme, som jeg er. De er farlige, og man kan ikke stole på dem. *Der er ikke nok til alle*, og derfor kan forstanden ikke se det anderledes end at de andre er modstandere. De truer min eksistens. De truer også – psykologisk – mit jeg, når de ikke vil gøre, som jeg vil, når de ikke vil elske mig eller adlyde mig. Forstanden lever af evindelige konflikter med de andre – og dens følelse af adskilthed bestyrkes på den måde. Mit forhold til medmennesket er helt præget af, at jeg enten skal have noget af vedkommende, eller at jeg frygter, at vedkommende tager noget fra mig. Forstanden er så at sige nødt til at opfatte den anden som et middel. Den tænker altid i midler og mål og 'resultater'. Den vil have 'ret' og vil, at alting skal være 'retfærdigt'.

Ole Nyborg: Syndefaldet og det moderne menneske. Olenyborg.net

2. tilstand: Den gamle pagt

Den slidsomme periode efter syndefaldet er præget af lovoverholdelse, for Gud genopretter sit nærhedsforhold til mennesket igennem pagter, det vil sige gensidige overenskomster af arten "noget for noget". Meget modsat kan den kristne, nye pagt anskueliggøres med ordene "noget for intet". Mennesket forbryder sig igen og igen mod

disse pagter, og set med kristne øjne bliver det problem, som syndefaldsmyten skitserer i begyndelsen af Bibelen, videreført og forstærket igennem hele Det Gamle Testamente frem til løsningsmytens formidler, Kristus.

Den vigtigste pagt mellem Gud og menneske i Det Gamle Testamente er formidlet gennem Moses, som efter udfrielsen fra Egypten fører jøderne igennem Sinai-ørkenen og møder Gud på Sinai-bjerget, hvor de ti bud overgives til ham.

De ti bud



Moses med stentavlerne. Rembrandt, 1659.

v1 Gud talte alle disse ord: **v2** "Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af Egypten, af trællehuset.

v3 Du må ikke have andre guder end mig.

v4 Du må ikke lave dig noget gudebillede i form af noget som helst oppe i himlen eller nede på jorden eller i vandet under jorden. **v5** Du må ikke tilbede dem og dyrke dem, for jeg, Herren din Gud, er en lidenskabelig Gud. Jeg straffer fædres skyld på børn, børnebørn og oldebørn af dem, der hader mig; **v6** men dem, der elsker mig og holder mine befalinger, vil jeg vise godhed i tusind slægtled.

v7 Du må ikke bruge Herren din Guds navn til løgn, for Herren vil aldrig lade den ustraffet, der bruger hans navn til løgn.

v8 Husk sabbatsdagen og hold den hellig. **v9** I seks dage må du arbejde og gøre alt, hvad du skal; **v10** men den syvende dag er sabbat for Herren din Gud. Da må du ikke gøre noget som helst arbejde, hverken du selv eller din søn eller datter, din træl eller trælvinde eller dine husdyr, og heller ikke den fremmede i dine byer. **v11** For på seks dage skabte Herren himlen og jorden og havet med alt, hvad de rummer, men på den syvende dag hvilede han. Derfor har Herren velsignet sabbatsdagen og helliget den.

v12 Ær din far og din mor, for at du må få et langt liv på den jord, Herren din Gud vil give dig.

v13 Du må ikke begå drab.

v14 Du må il

v15 Du må il

v16 Du må il

v17 Du må il
træl eller træ
dom."

v18 Hele foll
hylllet i røg.
"Du skal tal
Moses sagde
ve, og for at
afstand, nær

Det Gamle Te
telse, © Det D

Det er vigtigt
af disse bud, f
Jesus selv ved
de 208) og af l
tionelle point
modtaget love
af synden son
andre ord mer

Thi det gc

En anden vigt
i det Gamle Te
tidligt i kirken
hvordan Kristi
for de første k
ders skyld. På
"han" skulle re

Ismyten skitserer
gamle Testamente

er formidlet gen-
Sinai-ørkenen og

ord: **v2** "Jeg er
førte dig ud af

andre guder end

noget gudebille-
de helst oppe i
himmelen eller i van-
videt. I må ikke tilbe-
judeguder for jeg, Herren
alene er Gud. Jeg
hader børn, børne-
lem, der hader
og elsker mig og
der, vil jeg vise
dem.

Herren din Guds
navn til løgn.

gjorde og gøre alt,
og du må ikke
for din træl eller
for. **v11** For på seks
dage, men på den
og helliget den.

Herren din Gud vil

1. Hvad er kristendom?

v14 Du må ikke bryde et ægteskab.

v15 Du må ikke stjæle.

v16 Du må ikke vidne falsk mod din næste.

v17 Du må ikke begære din næstes hus. Du må ikke begære din næstes hustru, hans træl eller trælkvinde, hans okse eller æsel eller noget som helst af din næstes ejendom."

v18 Hele folket oplevede tordenbragene og lynglimtene og hornklangen og så bjerget hyllet i røg. Da rystede de og blev stående på lang afstand, **v19** og de sagde til Moses: "Du skal tale til os, så lytter vi; men Gud må ikke tale til os, for så dør vi." **v20** Men Moses sagde til folket: "I skal ikke være bange! Gud er kommet for at sætte jer på prøve, og for at I kan frygte ham, så I ikke synder." **v21** Mens folket blev stående på lang afstand, nærmede Moses sig mulmet, hvor Gud var.

Det Gamle Testamente, 2. Mosebog, kap.20, v.1-21. Bibelteksten er fra den autoriserede oversættelse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

Det er vigtigt at pointere, at frelsen i lutheransk optik ikke er bundet op på overholdelse af disse bud, hvilket mange tror. Det betones imidlertid igennem hele kirkehistorien fra Jesus selv ved Bjergprædiken (se side 190), Paulus i brevene til menighederne (se side 208) og af Luther ved hans kritik af gerningsretfærdigheden (se side 221). Den intentionelle pointe med Moseloven set som myte er for kristne, at mennesket efter at have modtaget loven som en hjælp fra Gud ikke overholder loven, fordi mennesket er bundet af synden som en implicit del af sig selv. Menneskets største modstander er altså med andre ord mennesket selv, som følgende Paulus-citat viser:

☞ Thi det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke; men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg.

Paulus' brev til romerne kap.7, v.19.

En anden vigtig del af historien frem mod Jesus som Messias er messiasforudsigelserne i det Gamle Testamente. De kristne læser disse tekster, som om de omhandler Jesus, og tidligt i kirkens historie lader man særligt Esajas være den, der fyldestgørende forklarer, hvordan Kristus, altså selve frelserskikkelsen, kan dø fornedret på korset. Det afgørende for de første kristne menigheder var, at Gud lader sin søn dø for menneskehedens synders skyld. På Esajas' tid – og i jødisk optik – var den mest udbredte opfattelse, at ordet "han" skulle referere til det jødiske udvalgte folk.

I Det Nye Testamente citeres Esajas:

Esajas kap.53, v. 4-6

v4 Men det var vore sygdomme, han tog, det var vore lidelser, han bar; og vi regnede ham for en, der var ramt, slået og plaget af Gud. **v5** Men han blev gennemboret for vore overtrædelser og knust for vore synder. Han blev straffet, for at vi kunne få fred, ved hans sår blev vi helbredt. **v6** Vi flakkede alle om som får, vi vendte os hver sin vej; men Herren lod al vor skyld ramme ham.

Matthæus kap.8, v.16-17

v16 Da det blev aften, bragte de mange besatte hen til ham, og han drev ånderne ud ved sit ord og helbredte alle de syge, **v17** for at det skulle opfyldes, som er talt ved profeten Esajas, der siger: Han tog vore lidelser, han bar vore sygdomme.

3. tilstand: Den nye pagt

Fakta om ordet "testamente"

Ordet testamente er en latinsk oversættelse af ordet **pagt**, og de to testamenter i Bibelen er navngivet af kristne som hhv gammel og ny.

Det er netop soningen, der er det centrale i den kristne grundmyte, for her løses det problem, som blev skitseret i myten om Adam og Eva (se side 16). Paulus (se side 207) er den første til at formulere det således:

☞ Ligesom de mange blev syndere ved det ene menneskes ulydighed, sådan skal også de mange blive retfærdige ved én enestes lydighed.

Romerbrevet kap.5, v.19

Sammenligningen med Adam (det ene menneske) viser, hvilken tydelig sammenhæng, der for kristne er mellem Det Gamle Testamente og Det Nye Testamente. En kendt lærerbogsforfatter taler om, at de to dele af Bibelen "forholder sig til hinanden som gåden til opklaringen". I Det Gamle Testamente har vi problemerne, og i Det Nye Testamente løses de.

Kort før tilfangetagelsen af Jesus hører vi om, at Jesus indgår en pagt med sine disciple, hvor han siger: "Dette er mit blod, *pagtens blod*, som udgydes for mange til syndernes forladelse." Aktøren i denne pagt-myte er altså Gud, igennem Kristus. Kristus udgyder sit blod, og mennesket får på det rituelle plan del i den nye pagt ved nadveren i kirken. På det narrative plan peger myten på den måde frem i tiden til Jesus' død på korset og tilbage i tiden til den gammeltestamentlige pagt (og syndefaldsmyten). Med blodsudgydelsen skabes der en narrativ og symbolsk kontrast mellem den nytestamentlige myte

selv, som er et stærkt offerd sig selv for os, ske ved indtag budt, forstær

Set med de k ledet:

Den gamle pa

Mennesket sk bud og 613 an

Lovoverholde

Snævert sigte valgte folk

Profetskrifter dig messias-sk kommet

Påske er den udfrielse fra E

4. tilstand: I

Efter Jesus' d hvor man – o taget syndern

Mennesket ka tilstande: